

розвиватися, якщо складовою частиною її механізму є господарюючі суб'єкти, які діють відповідно до власного раціонального вибору, але для забезпечення ефективного розвитку підприємницької сфери необхідно сприяти розвитку підприємництва, особливо малого та середнього, в економічній системі як регіонів, так і України в цілому, розробити єдину державну регулятивну політику у сфері підприємництва, здійснювати інтеграційну підтримку малого й середнього бізнесу, а також запровадити механізм їх громадської підтримки.

### **Література:**

1. Підприємництво: інвестиційне забезпечення та економічна безпека : Монографія. / Г.І. Грицаєнко, І.М. Грицаєнко, Г.П. Педченко, Ю.О. Прус, Т.І. Яворська. Мелітополь : Люкс, 2021. 271 с.
2. Державна служба статистики України : сайт. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 10.09.2021).
3. Головне управління статистики у Запорізькій області : сайт. URL : <http://www.zp.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 18.09.2021).

## **ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СПРОМОЖНОСТІ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ФОРМ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ У СПІВПРАЦІ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ ТА ІНСТИТУЦІЙ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА**

*Печерських Т. П., менеджер проєкту «Дитяче містечко «Отрадне»,  
Харківський обласний благодійний фонд «Соціальна служба допомоги»*

Харківський обласний благодійний фонд (ХОБФ) «Соціальна служба допомоги» є однією із тих громадянських інституцій, який у своїй діяльності значну увагу приділяє створенню сприятливих економічних умов для виховання дітей, особливо дітей, що залишилися без батьківського піклування. Саме з цією метою, наприкінці 90-х років минулого століття, вже на початку своєї практичної діяльності, ХОБФ було утворено один із перших приватних закладів інтернатного типу. Під дахом закладу були зібрані вихованці, для яких забезпечувалися не лише умови для надання базових потреб людини, але й умови для розвитку особистості, талантів та здібностей, отримання створені умови для збереження родинних зв'язків. І хоча на різницю від державних закладів, у яких нараховувалося 200-250 дітей, у цьому закладі їх було лише 35-40, проблеми закладу і випускників були тотожними: 80% фінансування спрямовувалося на утримання закладу, а не на дітей; низький рівень соціалізації, непристосованість їх до реального життя, відсутність навиків сімейних відносин, споживацьке ставлення до матеріальних цінностей, низький рівень освіти тощо. До того ж, не дивлячись на положення чинного законодавства України, відповідно до якого утримання дітей-

сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, покладається на державу, фінансування закладу цілком покладалося на тих, хто його утворив. Доводилося шукати надійних партнерів, донорів: у даному випадку донорів з іншої держави. Усі ці чинники спонукали до пошуку більш ефективних форм соціальної роботи з дітьми. Тому у 2012 році фондом було утворено у лісопарковій зоні м. Харкова Дитяче містечко «Отрадне» у складі п'яти дитячих будинків сімейного типу, в яких отримали можливість виховуватися 50 дітей, що залишилися без батьківського піклування. З'явилося державне фінансування у вигляді грошового забезпечення дітей, соціальних виплат батькам-вихователям, яке було доповнено з боку фонду такими додатковими компонентами, як передача для проживання батькам з дітьми на безоплатній основі двоповерхових будинків котеджного типу, забезпечення шкільним автобусом, послуг з боку соціальних працівників, додаткового вчителя, цілодобової охорони, допомоги у разі необхідності з боку сантехніка, електрика. У дітей з'явилася можливість розвивати свої таланти в 19 гуртках і секціях на базі Центру для дітей та сім'ї, який теж утворений ХОБФ. Діти спостерігали сімейні відносини, вчилися господарювати, знаходити компроміс у міжособистісних стосунках. Утворився економіко-соціальний баланс і співпраця державних органів – органів опіки та піклування, служб у справах дітей, центрів соціальних служб з інституцією громадянського суспільства, благодійним фондом (ХОБФ).

З часом перелік форм взаємодії в інтересах дітей та сімей між державними органами та громадянською інституцією – ХОБФ поширювався, до співпраці з ХОБФ у вирішенні проблемних питань долучалися інші суб'єкти: кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Студенти усіх курсів закладу навчальний практикум проходять на проектах ХОБФ, у тому числі на базі Дитячого містечка «Отрадне». Співпраця науки і практики надає позитивні результати: батьки-вихователі під час тренінгів, семінарів набувають нових позитивних виховних навичок; студенти закладу за принципом «Рівний-рівному» допомагають прищепити дітям здоровий спосіб життя, любов до спорту, інтерес до народних свят, створити сімейні традиції. Студенти набувають практичних навичок у соціальній роботі з дітьми будинку сімейного типу.

Неоціненним внеском майбутніх соціальних працівників в економічну спроможність дитячих будинків сімейного типу є розробка соціальних проєктів в інтересах дітей і сімей, які взяли їх на виховання та розміщення проєктів на платформі Української біржі благодійності, їх участь у щорічній фандрайзенговій акції «Щедрий вівторок», у волонтерських акціях. Держава не може у повній мірі врахувати

особливість кожної сім'ї, кожної дитини. І хоча державне економічне забезпечення сімей, що взяли на виховання дітей є більш достатнім, ніж навпаки, воно не може врахувати ті випадки, коли сім'я потребує термінової точкової допомоги: хвороба дітей чи батьків, участь дітей у конкурсах та змаганнях, які, як правило, є фінансово затратними, додаткове оздоровлення дитини, придбання засобів реабілітації та дозвілля. Такі складові можуть доповнювати благодійні фонди та організації, які працюють в інтересах дітей.

Таким чином, на сьогодні не може існувати більш ефективного механізму вирішення економічних проблем у суспільстві, у тому числі в альтернативних формах сімейного виховання дітей-сиріт, як частки суспільства, як через викорінення проявів монополізму держави та формування ефективного конкурентного порядку на основі співпраці державних органів та інституцій громадянського суспільства в інтересах кожної особистості чи соціальної групи.

## **ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ТРАНСПОРТНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ ПРИ ФОРМУВАННІ СТРАТЕГІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ**

*Пішенін І. К., д.е.н.  
Департамент інтеграції освітніх програм*

У сучасних умовах політичної та економічної нестабільності однією з основних галузей, здатних функціонувати, незважаючи на жорсткі умови, є транспортна галузь. При значному дефіциті зовнішніх комунікацій та необхідності задоволення всіх споживчих запитів роль транспорту як галузі особливо зростає. Однак, функціонування транспортних підприємств ускладнене наявністю великої кількості факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, які швидко та непередбачено змінюються.

Такі тенденції значно підвищують актуальність ефективного формування стратегічного потенціалу транспортного підприємства, оскільки результати досліджень свідчать про те, що більшість таких підприємств протягом досить великого періоду не досягають своїх стратегічних цілей. З іншого боку, в таких умовах для транспортних підприємств виникають нові можливості, пов'язані з налагодженням підприємницьких відносин з іншими державами, ослабленням конкуренції через відхід багатьох гравців з регіонального транспортного ринку, змінами цінової та податкової політики.

В умовах невизначеності та швидких змін факторів довкілля транспортні підприємства для забезпечення свого розвитку повинні не просто використовувати стратегічне управління, а формувати свій стратегічний потенціал як можливості досягнення стратегічних цілей, що підтверджує актуальність та своєчасність дослідження.

В основі сучасної концепції формування стратегічних можливостей